

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Nrul de Duminecă
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 trn România și America
 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

„Renașterea monarhiei austro-ungare.

Un interview cu profesorul Delbrück.

Marele ziar belgian »L'indépendance Belge« (de Marți 10 Dec. 1907), care apare în Bruxelles și care — de altfel — nu prea simpatizează cu românii, (cauza e prezența câtorva greci în redacție) publică un interview foarte remarcabil, pe care l-a avut corespondentul său cu profesorul Delbrück în Berlin.

Deoarece interviewul e prea interesant, îl traducem în întregime, ca să se vadă ce idei are un profesor de istorie al universității din Berlin, despre stările actuale ale monarhiei noastre.

Lăsăm afară numai introducerea, unde se spune, că corespondentul, în urma articolului publicat de prof. Delbrück în »Preussische Jahrbücher« — despre care aveți cunoștință — s'a dus în Grünwald lângă Berlin, unde locuiește învățatul profesor, ca să se convingă și mai bine despre părerile lui. Prima întrebare, care i-o pune e următoarea :

— »Credeti într'adevăr în renașterea imperiului habsburgic, dupăcum se pare că prevedeți în articolul D-voastră?«

— »Cred absolut« îi răspunde Delbrück. N'aș fi scris-o la nici o întâmplare, în caz contrar. Articolul, despre care îmi vorbești e scris de altmintrelea după întoarcerea mea dintr'o lungă călătorie întreprinsă în Austria și Ungaria și am putut să constat la fața locului partea cea mai mare a faptelor, la cari mă refer.

— Dar, după Dv. renașterea monarhiei austro-ungare presupune schimbări considerabile în raportele existente în momentul de față între Austria și Ungaria?

— Cred, de fapt, că aceste raporturi vor trebui să stea pe o bază cu totul diferită de cea de astăzi. Căci, vrei nu vrei, fapt e, că imperiul Habsburgilor e pe cale să sufere o transformare radicală, care i va da o înfățișare nouă și totodată o vitalitate nouă. Da, departe de a considera acest imperiu condamnat la o soluție iminentă, precum au putut-o presupune o seamă de oameni, sub puterea unor aparențe înșelătoare, eu cred dimpotrivă, că-i este păstrat un viitor mare și că în Austria va deveni elementul german, de care începeau să despreze atâtea spirite fricoase, propteaua adevărată a națiunii germane și în progres poate chiar mai mare decât imperiul german, el însuși.

— Cui atribuți Dv. transformarea cea mare, pe care o anunțați, că are să se împlinească?

— Această transformare a fost determinată prin apelul monarhului către popor — un apel în întregă accepția cuvântului. Fac aluzie la proclamarea sufragiului universal. Un lucru vrednic de remarcat: Până când în Germania toți imperialiștii politici se întrebă în ce fel să se scape mai ușor de votul universal, până atunci în Austria s'a găsit în același sufragiu universal leacul suveran. Introducerea sufragiului universal a transformat, de fapt, radical situația generală din Austria. Alegerile au trimis în Reichsrath un partid socialist puternic. Democrația socialistă, care e pretutindeni ana-

țională, dacă mă pot exprima astfel, reprezintă în Austria interesul muncitorului, fie el german, ceh, italian, polon sau slovac...

— Socialiștii cehi nu sunt, pe lângă toate acestea, naționali?...

— Da, deocamdată și în urma constelației politice. Dar tendința lor anațională, de altfel puțin pronunțată, va păli din ce în ce, în urma presiunii ce o vor exercia asupra lor grosul partidului, care se compune din toate celelalte naționalități... Fie cum va fi, faptul că se află un partid socialist bine organizat în Reichsrath, produce o reacțiune între membrii partidelor burgheze, cari se simt cu toatele solidare în fața subversiunii socialiste. Aplicarea sufragiului universal temperează deci într'o măsură apreciabilă în ziua de astăzi și va înlătura poate cu desăvârșire mâine luptele naționale, cari domneau până mai deunăzi în Austria și cari aduseră pe germani mai cu samă într'un pesimism atât de mare. Dar pentruca să-ți explici prezentul, e bine să-ți reamintești trecutul. Vechea Austrie, era politicește un stat german, cu toate că numai a-bia o pătrime din populația sa era germană.

O astfel de situație, evident anormală, n'a putut să țină mult timp după catastrofa dela 1866, adică după exodul forțat al Austriei din confederația germană. În timpul acesta conștiința națională a popoarelor negermane ale monarhiei a făcut o explozie violentă. S'au văzut încurând cum pierd poziție după poziție germanii, nu numai în Boemia, ci și în Carintia, în Carniolia și în Stiria. Pe

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

„Convorbiri de Luni“.

— François Coppée. —

Coppée e bolnav.

Inima cea mai sfântă, cea mai franceză e gata să stea.

Franța desnădăjduită plânge înfășurată în mătasa stindardului sublim.

La Paris în strada Oudinot, lângă sacrul Dom al Invalizilor, bătrânul poet, încărunit de grijile Franței cu biblia lângă el, așteaptă curios și sfânt un fălăit de aripi: ingerul morții.

Și atunci va sbura în patria mistică a celor drepti, poetul celor umiliți, cântărețul suferințelor intime, un latin armonios, cel mai fără de prihană fiu al Franței.

Câteva cuvinte despre viața acestui fruver francez.

François Coppée s'a născut la Paris în 1842. Părinții lui deși săraci erau niște oameni de ordine, generosi și sentimentali. Tatăl său un biet funcționar la minister a imprimat cele dintâi francez de pietate și de ideal în sufletul micului Coppée, iar mama sa care l-a învățat să citească »Viața lui Ludovic cel sfânt« pe o carte veche cu scoarțele rase, i-a pus în inimă iubirea unei rase întregi.

Fiind sărac, n'a putut să-și urmeze învățătura decât până în clasa III-a la liceul Saint-Louis, iar moartea tatălui său îi lasă asupra-i toată sarcina familiei pe care o iubea ca un sfânt.

Impuls de mizerie intră ca supranumerar la ministerul de războiu, de aci trecu ca atașat la »Biblioteca Națională«, pânăce în urmă mai potrivit temperamentului său ajunsese arhivist la »Comedia franceză«.

Lipsit de învățătură sistematică prin școli, Coppée se cultivă și în autodidact asupra cărora sistemele și școala nu putură să-i schimbe firea. Cetea fără seamăn, în bibliotecă la Saint Geneviève, pe tarabele din jurul Odeonului și acasă într'un cămin sărac din Montmartre pe cărțile vechi și roase, cumpărate dela anticarii de pe Sena.

De atâta lectură îi slăbi vederea și într'un timp avu să sufere mult.

În starea asta, Coppée începuse să scrie poezii frumoase, simple și intime la »Parnasul Contemporan« rămânând un soldat de o statornicie antică sub cutele stindardului parnasian, care adunase în jurul său o mulțime de tineri pasionați de artă și de poezie, toți de acord asupra unor reguli de metrică, dar toți cu grija cea mai geloasă de a și păstra independența intelectuală, respectându-și fiecare idealul personal, visul său...

Acești parnasieni în intimitatea cărora Coppée a petrecut cele mai frumoase zile și cari au creat simbolul »artă pentru artă« se numesc Catulle Mendes, Xavier de Ricard, Theophile Gauthier, Baudelaire, Théodore de Banville, Albert Glatigny, Villiers de l'Isle Adam, Paul Verlaine, Sully Prudhomme, José Maria de Hèrédia și marele Lecomte de Lisle.

Asupra esteticel parnaslene, mulți dintre critici au greșit atribuind credințe și caractere străine parnasienilor, căci în fond Parnasul nu eră o

școală cu sisteme și caractere, parnasienii aveau fiecare visul și idealul lor a parte, iar întrucât privea frumsețea și perfecțiunea versurilor, erau toți de acord.

În anul în care Coppée începu să publice mărgăritarele sale poetice, publică primul său volum de versuri »Le reliquaire«. Cu toate acestea existența sa rămase ca mai înainte, după cum singur mărturisește: »ca om particular eram fără avere, ca poet fără glorie, deși câștigasem aprobarea câtorva maestri literari«. Gloria însă îl încunună îndată prin reprezentarea poemei »Le passant« la teatrul Odeon, dulce poemă care asigură pe lângă gloria poetului și pe aceea a marelui artist Sarah Bernhardt, care fură inimile cu versurile vrăjite ale umilului poet. A doua zi după această reprezentare poetul sărac din str. Montmartre era celebru, împărăteasa Franței îl invită ca să-l aclame și poetul sărac putea acum să împodobească cu flori frumoase casa iubitei lui, de care-și amintește cu emoțiune într'o fermecătoare schiță »L'Odeon«. De aici înainte, gloria aduce poetului și bogăția care să-i asigure liniștea patriarhală pentru făurirea viitoarelor sale operi.

Coppée scrie acum proză și teatru.

Cele mai însemnate culegeri de versuri sunt: Intimités, Les Humbles, Promenade et Intérieurs, Le cahier-rouge, les Récits et les Elegies. Contes en vers et Poésies divers, Les paroles Sincères ș. a.

În proză scrie romane sentimentale, povești intime și cronici frumoase.

În teatru a emoționat, a cules cele mai dulci lacrimi cu »Les Jacobites«, »Pour la Couronne«,

scurt, lupta s'a terminat cu învingerea naționalităților negermane. Nu se mai poate reveni la aceasta. În decursul sec. XIX a devenit ideea de naționalitate o forță, care nu se poate înfrânge. N'am văzut, în Prusia, cât de puțin poate statul, pe lângă toate colosalele ajutoare de cari dispune, față de două până la trei milioane poloni risipiți?! Astfel, germanii Austriei se vor hotărî să recunoască cât de curând, fără nici o rezervă, egalitatea dreptului tuturor popoarelor, a celor mici, — ca și a celor mari și va fi cât mai bine, atât pentru ei, cât și pentru viitorul neamului lor, dacă nu se vor trage înapoi dela sacrificiile, pe cari le recere această recunoaștere.

— Unde vedeți Dv. punctul de vedere, care va duce în îndeplinire speranța aceasta?

— »Il văd în raporturile cari există între Austria și Ungaria și în politica exterioară a monarhiei. Fiindcă criza din 1866 n'a dat numai joc liber naționalităților în Austria, ci a despărțit Ungaria de Austria, încât nu mai face parte din imperiul habsburgic decât numai artificial, printr'un sistem cunoscut cu numele de dualism. Mulțămită acestui sistem, ungurii, cari nu constituie în Ungaria decât jumătatea mai mică — într'o țară poliglotă și ea — ungurii, zic, sunt stăpâni aici, întocmai precum erau germanii în Austria. Ți-am povestit cum a fost combătută predominarea germană în Austria, deja dela început, din partea naționalităților negermane și cum a fost nimicimă. Nu s'a întâmplat astfel în Ungaria și asta din diferite cauze. Intre acestea cea dintâiu e la orice caz faptul, că până când în Austria era guvernământul clerical, în Ungaria liberalismul puterii era tolerant în privința religiei. Germanii, sârbii, croații, românii, slovacii, rutenii, etc. acceptează dela început și pentru lung timp excluderea lor dela putere, așteptând ca guvernul să le dea toată garanția în privința punctului principal: libertate religioasă.

Și, lucru vrednic de remarcat: s'a văzut o fracțiune a acestor naționalități cum se

lasă de bună voie să se maghiarizeze. Tocmai contrarul dela ceace se petrece în Prusia, unde statul a suferit înfrângere, pe lângă toate puterile întrebunțate, în tentativele sale de a germaniza pe poloni.

— »Lucrul acesta e vrednic de remarcat, de fapt. Dar trebuie să se explice cumva«.

— »A fost, de sigur, conștiința luptei pentru libertate susținute de unguri împotriva clericalismului austriac. Dar această situație istorică, favorabilă pentru unguri din toate punctele de vedere, a încetat, pe măsură ce dispărea pericolul clerical de a juca un rol, în timp ce conștiința etnică a naționalităților a continuat să se desvolte cu iuteală. Atunci au recurs ungurii, *inspirați rău*, la putere și n'au reușit, întocmai cum n'am reușit noi în Posnania, ci au întărit sentimentul național atins al celor oprimați. Și astfel s'a ivit în Ungaria aceeași luptă a naționalităților, care a bătuit în Austria și care se va termina și în Ungaria, întocmai ca în Austria, cu victoria naționalităților. Arma, care le va aduce izbânda aceasta este pe cale să se făurească. Este sufragiul universal.

Sistemul electoral în vigoare, care a menținut până acum noblețea la putere, a devenit imposibil. Ungurii, cari nu sunt majoritatea în țară, nu mai sunt uniți între dânșii. Elementele democratice, partidul socialist și partidul țărănesc pretind cu energie introducerea votului universal, pe care astăzi nu mai cutează nimeni a-l respinge. Cu toate acestea, va mai trece timp până ce se va duce în îndeplinire această reformă pe care coaliția dela putere a promis-o împăratului în timpul cel mai scurt posibil. Iși vor da osteneala, o știu prea bine, de a face votul universal inofensiv prin tot felul de măsuri restrictive. Inșă aceste măsuri nu vor împiedeca nimic și în sfârșit, starea actuală a lucrurilor va dispărea. Astfel e inevitabil, ca oamenii politici — unguri — cei luminați și perspicaci, să priceapă să scape marea poziție, care va rămâne în viitor pe seama ungurilor în stat,

prin concesiile rezonabile, făcute la timp potrivit, fiind rassa ungurească cea mai puternică și mai dezvoltată, în loc de a se expune să piardă totul într'o luptă, care ruinează...

— Este admisibilă a doua alternativă față de o națiune, ca cea ungurească, care dominează nu numai prin numărul ei, ci și în privința sa politică?

Ai putea avea îndoiele, de fapt, în privința aceasta, dacă ai ține în evidență numai faptul următor: că, până când celelalte naționalități, cari, cu toate că constituiesc majoritatea în țară, nu sunt unite întreolaltă, ungurii, pe lângă că au în mâinile lor întreagă administrația politică și judiciară, au știut să-și conserve până acum poziția lor politică cu o îndemânare foarte mare și cu o rară energie. Dar trebuie să mai iai în vedere și alt ceva. Nu numai masele naționalităților sunt prea considerabile pentru ca să mai poată fi oprimate și de-aici înainte, lung timp, mase, cari se ridică să și apere independența lor, dar, aceste naționalități găesc încă un aliat, care le asigură de sigur victoria. Acest aliat este regele însuși...

— Francisc Iosif? Dar aceasta se pare în opoziție cu întreg trecutul acestui suveran..

— Nu Francisc Iosif, ci succesorul său. Când se va urca Francisc Ferdinand pe tronul habsburg, va afla de sigur trebuința unei astfel de alianțe. Nu trebuie să credem, că viitorul monarh austro-ungar are o aversiune oareșcare împotriva ungurilor. Nimic din toate acestea n'ar corăspunde adevărului. Dar absolut de loc. Nu se tractează aici de un sentiment personal, ci de mersul obiectiv al dezvoltării, care va silii în viitor pe împăratul-rege, fie el ori și care, de-a luă o poziție antiungurească. Considerații de politică străină vor pretinde aceasta dela dânșul ca o datorie.

— Cum asta?

— O să vezi îndată și D-ta. Ori și care să fie încetineala, cu care se dezvoltă situația în Balcani, ea nu va rămânea la nici un caz staționară. Și se poate afirma că, mai târziu sau mai curând, se vor produce crize în ținuturile acelea, unde Austria va trebui să aibă întreagă libertatea de a interveni, în urma tradițiilor, a aspirațiilor sale și-a geniului său. Ea va putea să aștepte cu drept cuvânt concursul în scopul acesta a aliatului ei, imperiul german, cel puțin concursul moral. Nu e vorba aici de o intervenție armată sau de o cucerire. Formele colaborării pacifice se vor putea găsi.

Impotriva întregii politici active în Balcani se va ridica opoziția ungurească, care nu voiește să se piardă pentru monarhie echilibrul său actual. S'a zis cu dreptate: »Ungurii sunt zăvorul, care închide orientul pentru Austria«. Ei bine, acest zăvor va trebui nimicit! Aceasta este o necesitate dela care nu se va putea sustrage nici unul din monarhii casei de Habsburg. De altfel, pentru ca să învingă obstacolul n'are decât să o dorească. N'are doară pe partea sa armata, puterea însemnată a Austriei și majoritatea poporului ungar, adică naționalitățile oprimate și chiar și partidul democratic al ungurilor? Cum va putea să-i reziste domi-

»Severo Torelli«, »La quere de cent ans«, cu acel giuvaer sentimental al teatrului francez »Le luthier de Cremona« »Le passant« și cu aceea »Le grève des Forgerons« — rațiunea mizeriei faimoasă la baza justiției legale.

La 1898 a publicat într'un volum, o culegere de cronici sub titlul »La bonne Souffrance«. În aceasta operă care indică o revoluțiune morală petrecută în sufletul poetului, Coppée reneagă paginile în cari a vorbit cu ușurință de lucrurile religioase și uneori chiar cu îndrăzneala culpabilă. Taina acestei conversiuni se datorește unei boale grele a poetului care l-a exilat în sud la Pau și în timpul careia a trăit cu Evangelia. Citirea și meditarea Evangeliei în cîpele de suferință l-a umplut de credință, de liniște și de curaj și l-a întors la formele pioase ale credinței, pe care le părăsise în adolescență. »La bonne souffrance« e cel mai frumos cap de operă din epoca aceasta a egoismului și a artificialului literar.

În 1884 Fracois Coppée înlocuiește pe Victor de Lapvade la Academia franceză și după 10 ani Franța, îi acordă brevetul de Comandor al Legiunii de onoare.

Coppée e și un naționalist, cel mai curat, cel mai mare, cel mai sfânt. Fondatorul Ligei »Patria franceză« poate slugi tuturor, ca pildă sublimă de fiu al unei patrii în care a visat Jeana

d' Arc, în care e îngropat Ludovic cel sfânt și din care a pornit prima cruciată.

Coppée e în țara lui ceace Björnson e în Norvegia și marele Burns — poetul plugar — în Irlanda.

În 1894 polonezii zdrobiți de durerea fraților lor trimiși în surghiunul Siberiei, se adresară plângând lui Coppée ca să ceară țarului de atunci »Clementa« pentru cei expatriați în câmpiile sălbatice ale Siberiei.

Coppée plânse și scrise țarului o rugăciune. Geniul lui fu sublim.

Nu pot să-mi amintesc aceasta fără lacrimi.

Ca scriitor Coppée e propriu în naratiunea familiară. A pictat cu o măiestrie de geniu olandez, moravurile și scenele intime din popor și față de grația și gingășia sentimentelor sale în gen, Coppée rămâne un novator.

Contrar celor ce au formulat estetica școalei parnasiene, Coppée a găsit inspirația nu aiurea în vis, ca în cadrul acestei lumi.

Simpatia lui pentru umiliți, pentru fericirile intime ale celor săraci, pentru pioși, pentru cei drepti și ignoranți, amorul lui biblic pentru sentimentalii în zdrențe l-a făcut să fie socotit ca »poetul celor umiliți«.

El e cetit, admirat și adorat pretutindeni. E cea mai curată glorie a Franței!

Gh. D. Mugur.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacia. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietari: Loser János, Budapest.

națiunea parlamentului unguresc, care nu este, la urma urmelor, decât dominația unei cliki? Lucrul acesta este imposibil. Singurul lucru, care e de dorit e, ca desfășurarea situației să nu se precipiteze violent, ca să nu aducă răni, cari nu se mai pot vindeca, unguirilor — cari sunt și rămân, pe lângă toate astea, un popor cu calități prețioase și de o mare importanță în mozaicul monarhiei — și, reducându-le puterea lor actuală, după dreptate, de toate părțile excesive, nu trebuie la nici un caz, să-i împingi într-o opoziție ireductibilă.

— Dar renașterea monarhiei, poate ca să rezulte chiar numai din reducerea rolului, pe care-l joacă de prezent unguirilor în Ungaria?

— De sigur că nu. Renașterea monarhiei va veni din faptul, că de aici înainte, atât în Austria, cât și în Ungaria, nici un partid și nici o națiune nu va mai putea să stăpânească, în urma introducerii votului universal, celelalte naționalități și că monarhul, care e chemat să devină mediatorul și arbitru între toate partidele și toate naționalitățile — ceace-i va permite să ducă o politică externă în consonanță cu marile interese ale Imperiului — va vedea ridicându-se și mărindu-i-se influența considerabil și aceasta, nu numai în interiorul țării, ci și în străinătate, mai cu seamă...

Ange Morre termină spunând, că nu vrea să contrazică ideile lui Delbrück, el, un simplu interview-or, dar că va da cuvânt și răspunsurilor din partea ungurească, căci nu crede, că un popor »atât de liberal ca națiunea ungurească și cu un trecut atât de strălucit« e gata să-și închidă paginile mărețe ale istoriei.

Adevărat inimă de inger!...

Lefurile ofițerilor. Primul-ministru Wekerle a declarat că nu are nimic de obiectat împotriva urcării lefurilor ofițerilor cari cu leafa de azi nu mai pot face față trebuințelor sociale. Deși aceasta va însemna o nouă urcare a dărilor nu avem nimica în contra ei. Căci de urcat impozitele și așa se vor urca, și preferim ca plusul lor să se întrebuițeze pentru ofițerime și pentru instituția germană a armatei, decât pentru orice instituție maghiară sau chiar maghiarizatoare!

Aderenți și deputațiune.

Părinte, — așa-i zice românul preotului său... Va să zică îl socotește drept icoană a bunătății, cinstei și dreptății.

Adevărat e, că preoțimea este mângăierea și mândria noastră, ea veghiaza la altarul Domnului pentru păstrarea credinței strămoșești; pe umerii săi se razimă greul intereselor noastre ca neam, fără dânsa lupta națională ar fi paralizată rău.

Stricăciunea vieții moderne, ispitirile de tot felul, dar mai ales invidia și ura pe cari mulți nu le pot stăpâni, fac ca în sinul preoțimei noastre să se strecoare »lupi i în piei de oaie«, indivizi cari în chip nerușinat trafică cu tot ce e sfânt, bisericesc și național.

O dovadă tristă sunt, în privința aceasta, cele ce s'au petrecut în cercul Lipovei.

Adresa ce preoții d'acolo au pus la cale pentru a influența asupra Episcopului și Consistorului din Arad să-l mai tolereze încă la altar pe dl V. Hamsea și monstruoasă deputație de ieri, dovedesc până la evidență câtă demoralizare se poate propaga de sus în jos...

De douăzeci de ani n'am văzut niciodată pe supușii protopopului Lipovei solidari la un singur act național, ci dinpotrivă, morală și naționalismul nicăiri n'au fost mai batjocorite ca și în acel tract.

Adresa de aderență pentru protopopul lor a pus însă vârf la toate. Pentru că nu e aci numai o sfidare ce se aduce judecării lumesti, ci inconștienții dau în cap sfintelor canoane bisericesti.

Canonul spune clar și fără recitanțe:

Cine a vărsat sânge de om și a stins vieți, nu mai poate slugi la altar! De aceea, pentru a-i feri pe preoți de astfel de nenorociri, îi oprește să poarte ori să se folosească de arme, dupăcum poruncit le este să fie cumpătați în toate...

După cele ce prin martori s'au dovedit la tribunalul din Timișoara, protopopul Hamsea numai cumpătat n'a fost în ziua în care — adevărat: din nebagare de seamă, dar în fine a împușcat, a vărsat sânge, a stins vieți...

Necumpătarea o duce acum mai departe.

În loc de a fi făcut, dela început, ceace i-ar fi dictat canoanele, bravează biserica și bunul simț. Nu numai el s'arată d'un cinizm care revoltă, dar împinge la acte nesocotite pe toți cei cari îi sunt rudeni ori prieteni, pe toți asupra cărora poate presiona cu mijloace străine de biserică...

Și văzurăm astfel o ceată de preoți venind în public cu declarațiuni cari rămân o veșnică rușine pentru biserica noastră dreptmăritoare de răsărit...

Adevărul e că protopopul a comis delict, pentru care canoanele nu-i mai permit să slugească la altar.. Ce-i cu asta însă? Cimponer și soții au încredere în prota lor, îi dau atestat precum că e om la loc, deci nu cumva consistorul să se atingă de el! Destul năcaz i-a făcut tribunalul.

Oare ce ar fi zis lumea, dacă dupăce tribunalul din Arad l-a osândit pe Krivány, prietenii acestuia, de chef și de slujbă, ar fi venit și ar fi rugat luminata varmeghie să nu se atingă de interesele lui, ci dacă nu-i încotro și trebuie să stea câțiva ani în temniță, să-i mențină postul și să-i pună iară la dispoziție plata grasă ori cel puțin o penzie cum se cade?!

N'ar fi huiduit oare pe astfel de »aderenți și prieteni«?

Ce merită deci și preoții cari cer menținerea în post a unui șef al lor condamnat pentru crimă ce aduce după sine pierderea oficiului?

Apoi dacă e vorba ca subalternii să decidă lucrurile, la ce mai trebuie canoane, episcop și consistor?

Nu văd inconștienții »aderenți« ai persoanei protopopului că își bat joc de legile bisericesti și de mai-marele bisericești? Nu își dau seamă că acesta este bizantinismul cel mai deplorabil? E de tolerat atâta decadență: subalternii să îndrăznească a forța mâna șefului suprem? Să dicteze episcopului a închide ochii și a nesocoti canoane?!

Și încă în ce împrejurări? Când toată lumea știe, că avem a face nu cu porniri din preajma altarului, ci cu interese mărețe: societatea pe acții care exploatează bunacredința, sărăcia și neștiința poporului vrea să-și mențină pe — *directorul* de bancă și ca șef al tractului, ca nu cumva vr'o schimbare la *biserică* să schimbe ceva la — *pungă*?!

Nu se gândește nici unul dintre *agenții*

aceștia, că bravând astfel morală publică, îi va trece cuiva prin gând să cerceteze: cât iau slujitorii lui Hamsea când fac rugări pentru împrumut, cât iau pentru prelungirea cambiilor, câți țărani s'au nenorocit pe urma manevrării unuia ori altuia, nu e vreunul care să fi abuzat? cum se fac împrucesuările și așa mai departe?!

Vor să fie scuturată și coșnița la care se îmbulzesc ca niște — trântori?

Cât privește mascarada de ieri, este desigur numai spiritul liberal, generos și larg al bisericești noastre, care a putut determina pe P. S. Sa Episcopul să nu le închidă poarta.

Dar noi cunoaștem preoți cari au fost pedepsiți aspru, măcar că fiecare dintre ei ar fi putut aduce o deputație de trei ori mai număroasă cași cea pusă la cale de ginerii dlui Hamsea și de ciracii săi dela bancă!

A tolera însă ca în biserica noastră să aibă cuvânt — tumultul, iar nu paragrafiile legii, a da ascultare celor cari în ziua sfântă a lui Andreiu pornesc la asalt împotriva așezămintelor pe cari le datorăm marelui Andreiu, în loc să se roage în biserică, — ar fi să decretăm anarhia, ale cărei valuri ar înghiți și pe episcop și biserica.

Din România.

Tratatul între guvern și opoziție. »Voin. Națională« de Sâmbătă scrie:

Credem a ști că în urma tratatelor urmate între delegații liberali și conservatori, în chestia izlaurilor, s'a ajuns la următoarea înțelegere:

Guvernul consimte să nu se prevadă nici o sancțiune, în legea învoelilor agricole, pentru proprietari, în ceace privește izlaurile.

Dar, în schimb, până la 15 Februarie 1908, toți proprietarii din țară vor trebui să desemneze pământurile destinate izlaurilor comunale, precum și prețurile cu cari să fie cumpărate. Comunele vor fi obligate prin lege să cumpere acestea terenuri imediat, sau într'un restimp de cel mult 12 ani. Dela 1 Martie 1908 și până în momentul cumpărării, comunele vor lua aceste pământuri în arendă.

Ministerul de interne va aproba prețurile cerute de proprietari, luând ca normă mijlocia prețurilor din aceea regiune și mijlocia prețurilor oferite de Creditul Rural, cu un spor care nu va putea trece de 10 la sută.

Dacă la 17 Februarie 1908 se va constata că un număr relativ mare de proprietari nu s'au ținut de aceste angajamente, partidul liberal își rezervă dreptul de a lua atunci sancțiuni legale.

Aceste propuneri vor fi supuse șefului partidului conservator și comitetului executiv al acestui partid.

Guvernul a cerut să i-se dea un răspuns definitiv până la amiază.

În conferința care s'a ținut ieri după amiază la ministerul de interne, delegații conservatori au readus în discuție maximul și minimul, și dijma la tarla, două chestiuni cari au fost despărțite de aceea a izlaurilor comunale.

De altfel dl Al. Marghiloman a ridicat chestia dijmei la tarla și Vineri, în secțiunea a VII-a a camerei.

Au avut loc la ministerul de interne două lungi conferințe, între d-nii Ion I. C. Brătianu, E. Costinescu, A. Djuvara, A. Marghiloman, T. Ionescu și N. Filipescu, asupra chestiunii izlaurilor.

La aceste conferințe a luat parte și dl D. Sturdza. În urma schimbului de vederi, s'a stabilit o înțelegere, pe care delegații conservatori au primit-o, sub condiția de a o supune aprobării dlui Carp.

Astăzi dimineață, la orele 11, va avea loc o nouă întrunire la ministerul de interne, în care delegații conservatori vor comunica răspunsul dlui Carp.

Sâmbătă seara partidul național-liberal a avut o importantă întrunire. Ministrul Ion Brătianu a comunicat că s'a ajuns la înțelegere cu partidul conservator în ce privește chestia agrară (islazurile), lucru asupra căruia dl Sturdza și-a exprimat bucuria; dl Ferekide și dl Al. Djuvara au adus laude d-lui Brătianu, iar partidul i-a făcut ovațiuni.

Elogii. Se știe că în luna Octomvrie a. c., dl Schvalb, inspector școlar la Viena, a venit în țară fiind însărcinat de guvernul austro-ungar a studia modul de predare a instrucției militare în școli.

Ministerul de externe și ministerul de război, au fost informate de legațiunea austro-ungară, că dl Schvalb și-a depus raportul asupra acelor cercetări, opinând de a se introduce și în școlile austro-ungare, instrucția militară.

Dl Schvalb prin raportul său, aduce multe elogii țării noastre.

Despre Sarafoff.

Uneltirile sale în România. — Asasinarea profesorului Mihăileanu. — Complotul contra regelui Carol I.

Privitor la Sarafoff, ucis zilele acestea de alt bulgar, Panitza, dl I. T. Florescu, fost jude de instrucție și deputat, acum avocat în București, spune următoarele în coloanele ziarului »Adevărul«:

Asasinul lui Mihăileanu. În dimineața asasinării regretatului Stefan Mihăileanu, când începui interogatoriul criminalului, Stoian Dumitroff, nimeni nu bănuia că acest tânăr croitoraș cu figura degenerată are o sumă de complici și încă din cei mai importanți. Îl întreai cu insistență, ce l-a făcut să ridice vieța lui Stefan Mihăileanu? El îmi răspunse cu sânge rece, că cetise ziarul lui Mihăileanu »Peninsula Balcanică« și că numai indignarea patriotică îl îndemnase la crimă.

Îmi veni atunci buna inspirație să i dau în mână asasinului ziarul »Peninsula Balcanică« ce îl aveam pe biroul meu și să-l rog să citească câteva rânduri. O mare turburare sufletească cuprinsă atunci pe Dumitroff, căci el nu putu citi decât vorbe, pe cari el nici nu le înțelegea bine, cunoscând prea puțin limba română. Începui să râd de el atunci și să-i arăt că l-am prins cu minciuna, apoi, cu multă căldură, începui să i arăt că eu bănuiesc că altul l-a nenorocit, că el nu e decât un instrument orb, de care și-a bătut joc, cineva mai sus pus, care stă acum de parte de primejdie.

Stoian Dumitroff avu atunci o strălucire în ochi ce mi-o aduc aminte și azi, descurajarea îl cuprinsă și câteva vorbe îi veniră pe buze: Sarafoff, da, el m'a nenorocit. Ați ghicit dle judecător!

Aceasta a fost prima rază de lumină în misterul comploturilor bulgărești.

Aveam acum un fir, am căutat să-l deapăn până la sfârșit. Am aflat atunci, din gura lui Dumitroff, că există un personaj puternic și popular, îndrăzneț și brav care se numea Boris Sarafoff și care era președintele comitetului suprem din Sofia, numit și Varhovencomitet, că asasinarea nefericitului profesor Mihăileanu fusese ordonată de acest comitet, care vedea în patriotul român, și în jurnalul său o piedecă pentru realizarea scopului pan-bulgăresc în Macedonia.

Stoian Dumitroff care nu era decât un fanatic îmi povesti apoi cum fusese trimis la Sofia de un oarecare Iconomoff el însuși membru al comitetului și recomandat lui Sarafoff, pentru a fi întrebuințat, ca unealtă a lor în asasinarea lui Mihăileanu la București. Sarafoff, împreună cu vicepreședintele Damidoff și casierul Cavaceff, l-au

înlăcărat pentru »sfânta cauză«, l-au pus să jure pe o icoană, pe un pumnal și pe un revolver, l-au sărutat câte trei pe buze ca un fel de binecuvântare, și l-au sfătuit să omoare pe Mihăileanu cu toporul, căci, este o armă sigură și care nu face zgomot. L-au dat bani, pasaport, și făgăduiala de a-l oferi cu vremea o funcție mare la comitet dacă va scăpa cu bine.

Restul îl cunoașteți, Stoian Dumitroff s'a executat și inimosul patriot Mihăileanu, a căzut victimă. Tot atunci am descoperit și pe ceilalți complici al lui Dumitroff studentul Peteff, bicanul Spiru Alexoff și Nicolae Bogdanoff zis Hagi.

Complotul contra regelui Carol. Firește, așa cum am spus de la Dumitroff, stabilind că Boris Sarafoff și acoliții săi din Sofia, ordonă asasinarea, pe teritoriul României, dar, adevărata organizare a comitetului, vieța misterioasă a lui Sarafoff și mai ales crima cea mai îndrăzneță pusă la cale, complotul în contra vieții iubitelui nostru suveran, trebui să le aflu mai târziu, după noui și mari sforțări, din gura unui criminal, mult mai inteligent și mai cult, studentul Alexandru Trifanoff.

Acesta era implicat în alt asasinat, acel al lui Fitovski, care, se știe, că fusese omorât cu toporul într-o noapte pe strada Ceauș Radu, de către Boiciu Ilieff, o altă uneltă a lui Sarafoff.

Alex. Trifanoff, ca președinte al comitetului secret din București, după instrucțiunile lui Sarafoff, fusese acela, care, arătase asasinului venit înadins din Sofia, pe nefericitul Fitovski, care fusese condamnat la moarte și trebuia executat.

Câte, nopți, până aproape de ziua nu am stat de vorbă la cabinetul 4 de instrucție cu Alexandru Trifanoff, care e băiatul unui fost judecător de instrucție, cu manieri alese și cu o mare doză de patriotism. Cinci luni păstrase el secretul cel mare, guleamata taină, cum zice îndrăznețul președinte Sarafoff într-una din scrisorile cifrate ce mi-au căzut în mână după nenumărate cercetări.

Mă împrietenisem bine cu Trifanoff și i dovedisem, că dacă el este cu adevărat patriot, nu trebuie să pue țara lui, Bulgaria, în conflict cu România, căci Sarafoff abuzase de tinerețea lui, împingându-l pe o pantă primejdioasă. Că ușurarea lui la jurajii va fi dacă va da pe față toate uneltirile criminale ale lui Boris Sarafoff. Parcă-l văd și acum emoționat până la lacrimi, apucat de o călănă sinceră zicându-mi:

— »Voiesc să vă destălmuesc. Eu știu că Sarafoff, mă va condamna la moarte — urmă el — și că sunt pierdut, dar m'ați sguduit adânc și nu voiesc să rămân în ochii D-voastră un criminal ordinar, doresc acum să vă dovedesc că pocăința mea e sinceră«.

Atunci el îmi ceru voe să caute în sumedenia de scrisori cifrate ce fuseseră percheziționate la ceilalți criminali și din care nu puteam să celim mai nici una, căci erau scrise cu un alfabet secret, pe care nu-l cunoșteau decât Sarafoff și Nicola Miteff, unul din complici la omorul lui Fitovski.

Ce adânc fusei emoționat, ce impresionat fuse ministrul de justiție dl Maiorescu și dl Alexandru Marghiloman, ministrul de externe, când după arătarea lui Trifanoff, descoperii faimoasa scrisoare, iscălită chiar de Sarafoff, și care cuprinde secretul cel mare (guleamata taină), care nu era altul decât atentatul la viața suveranului, crimă ordonată la 3 din cel mai îndrăzneț amici ai lui Sarafoff: Marcu Bojneacoff, Anghel Poparasoff și Nicola Bogdanoff zis Hagi.

Descoperii cu acea ocazie, pumnalele ce aceștia cumpăraseră și cu care trebuiau să execute fiorosul lor plan, precum și pasapoartele lor în alb cu care trebuiau să treacă imediat frontiera.

Din nefericire nici Sarafoff, capul care concepu îndrăznețea crimă, nici cei doi principali executori Bojneacoff și Poparasoff nu puteau fi atinși de justiție, căci fugiseră în Bulgaria, cu mult înainte de descoperirea ce făcusem eu, cei doi executori fiind expulzați de poliție care nu avusese perspicacitatea deosebită de a ghici ce periculoși bandiți avusese câteva zile în mâinile ei.

Unul singur, Nicola Bogdanoff fusese depus de mine la vreme la Văcărești și în urma unei

confruntări cu Trifanoff îmi mărturisii tot complotul contra vieții suveranului, arătând cum urmărise pe rege când ieșea pe dindos pe la grajdurile palatului și când se plimba în societatea unui singur aghiotant, pe cheul Dâmboviței, în apropiere de impremeria statului.

Mi-aduc aminte că atunci mărturisirile acestea și actele ce le colaborau au făcut o impresie enormă cu toate că unii mai sceptici, tot se mai îndoiu, până ce înaintea Curții cu jurajii de lifov, în fața delegatului bulgar și reprezentanților diplomației la noi. Nicola Bogdanoff zis Hagiu repeta cu cel mare calm, în toate detaliile, mărturisirile ce știusem să obțin de la el cu blândețe, arătând cum Sarafoff, pusese la cale asasinarea suveranului și cum în ziua de 10 Decemvrie 1899, venise chiar el în București și descinsese la hotel »Unirea«, unde avusese loc, constituirea comitetului și jurământul cel mare.

Din ziua aceea nimeni nu se mai îndoi și oamenii cel mai rezervați și sceptici veniră să mă felicite.

Curtea cu jurajii condamnă — după cum știți pe Boris Sarafoff și pe principalii săi acoliți din Sofia, la muncă silnică pe toată viața în contumace.

Două interpelări.

Din ședința de Sâmbătă 14 Dec. a camerei.

În ședința de Sâmbătă trecută despre care am avut un raport sumar, două interpelări au atins chestia națională.

Propunerea lui Kossuth respinsă de — Kossuth!

În decursul discuției pentru proiectul cvotei Lengyel Zoltán vorbește *contra* și face propunerea de a nu se vota cvota.

Propunerea aceasta nu este a lui Lengyel ci este *cuvânt cu cuvânt identică cu o propunere făcută acuma sunt 3—4 ani de actualul ministru Kossuth pe atunci în opoziție!*

Dar Kossuth de azi nu cunoaște nici o o rușine de a desminți pe Kossuth de atunci.

Propunerea Lengyel-Kossuth este respinsă, se înțelege, de partidul kossuthist în frunte cu Kossuth.

Interpelarea lui Nagy György

Nagy György interpelează în afacerea prețului »violării« a graniței ungurească prin soldații granițeri români în comitatul Treiscaune. Conform firei sale, oratorul profită de prilejul acesta pentru a da frâu liber urei sale împotriva românilor și a României, și de a avansa afirmații fanteziste.

Temeritatea românească, zise, nu mai are margini. La Beiuș studenții români veniți din București au ațîțat populația împotriva statului ungar. Acuma iată că românii îndrăznesc să între înarmați pe teritoriul Ungariei. Dar nu-l nădejde ca să primim satisfacție, căci ordinul de mobilizare ar trebui să fie iscălit de aceeași mână care în anul 1849 a iscălit sentința de moarte a eroilor luptei noastre naționale.

Primul-ministru **Wekerle**: E totuși porcărie să vorbești așa! Odrăznicie care nu se poate tolera!

Președintele cheamă pe Nagy la ordine pentru cuvintele acestea.

Dr. Vasile Lucaciu vorbește în chestie personală.

Declară că la Beiuș nu s'a făcut agitație, nici nu au fost studenți din București acolo. Avem certificate legale cari atestă lucrul acesta. Protestează împotriva atacurilor de *petroleur* ale lui Nagy.

Nagy György (către președintele). Lui Luca-ciu îi permiteți tonul acesta!

GUTTMAN IZIDOR

prăvălie de haine pentru domni, copii și confecțiuni pentru dame, bluse etc.

recomandă on. public cel mai ieftin isvor de târguit, servicii prompt și servicii conștincios.

Comandele după măsură se săvârșesc repede și după cea din urmă modă.

Președintele (către Nagy). *Dvoastră ați început pe tonul acesta!*

Vasile Lucaciu declară că-i patriot adevărat și condamnă pe Nagy care răscolește patimile. Condamn și eu, zise, orice atitudine împotriva statului. Politica cea bună nu caută să despartă ci să înfrățască. Atacurile lui Nagy sunt o pângărire a patriotismului adevărat.

Nagy György răspunde lui Lucaciu că în privința mandatului dela Beluș, comisia camerei va decide. Roagă pe președintele să cheme pe Lucaciu la ordine pentru cuvintele sale.

Președintele declară că își cunoaște datoria și nu are nevoie de lecții.

Nagy: Oricât de mult este Lucaciu copilul giugiuțit al camerei, totuși trebuie chemat la ordine.

Mai răspund lui Nagy părintele Lucaciu și Teodor Mihali apoi urmează interpelarea lui Visontai care cere mai mult un protest din partea guvernului împotriva atacurilor din parlamentul austriac.

Primul ministru Wekerle răspunde la această interpelare pe care și-a comandat-o pentru a avea prilej de a vorbi în chestia asta. Primul ministru afirmă, că parlamentul austriac ar fi făcut un amestec în afacerile interne ale Ungariei criticând politica ei de maghlarizare. Ministrul-președinte atacă chiar și pe dl Weiskirchner președintele camerei austriace, care nu a apostrofat pe oratorii cari au spus adevărul. (Aplauze).

Din străinătate.

Sentința în procesul celor 49 socialiști ruși. Procesul de înaltă trădare contra celor 49 socialiști dintre cari 37 sunt foștii deputați din a doua duma s'a terminat 11 acuzați au fost condamnați la 5 ani de muncă silnică, 15 la 4 ani muncă silnică și 12 la domiciliul forțat, 11 au fost achitați.

NOTĂȚI.

ARAD, 16 Decembrie n. 1907.

— **Știre personală.** Dl dr. Nicolae Oncu a plecat azi la Budapesta, pentru mai multe zile, spre a participa la ședințele dietei.

— **Memoria lui Andrei Șaguna în Arad.** Intr'un chip vrednic de amintirea marelui apostol al neamului și bisericii noastre s'a serbat aniversarea mitropolitului Andreiu Șaguna în Arad.

Vineri în 13 Noemvrie s'a ținut în sala seminarului din Arad ședință festivă. În prezența directorului și a întregului corp profesoral, dl profesor Sever Secula a rostit o cuvântare de deschidere, după care a urmat o disertațiune citită de elevul cursului III de teologie P. Tucra. »Doina« (G. Coșbuc) declamată de elevul Ioan Bota din cursul IV preparandial. Corul seminarial a cântat imnul ocazional în memoria lui Șaguna.

Ieri, Duminecă s'a oficiat în Catedrală parastas la care a participat multă lume din Arad. A pontificat dl Vasile Beleş, protopop, asistat de preoții G. Bodea, Tr. Vășian, I. Olariu, I. Vesalon, protodiaconul dr. Suciu și diaconul dr. Botiș. În cuvinte alese a preamărit pe nemuritorul Andreiu Șaguna, părintele Traian Vășian.

Răspunsurile liturgice li-a executat, foarte înălțător corul seminarial de sub conducerea d-lui prof. T. Lugojan.

P. S. Sa Episcopul n'a luat parte la parastasul lui Andreiu Șaguna, reținut fiind de o deputație ce l-a căutat din Lipova.

— **Serbători în familia regală română.** Familia regală și princiară română vor serba în cursul acestei luni două aniversări și o sărbătoare patronică. În 6 Dec. st. v. Joia viitoare, tinărul prinț Nicolae va celebra prasnica numelui său. În 16 Dec.

M. Sa Regina va serba a 64-a aniversară a nașterii sale și în 28 Dec. prinții moștenitori vor celebra aniversara căsătoriei lor.

Unde-s sașii? »Bukarester Lyoyd«, ziarul național german din București aduce un raport amănunțit al întrunirii de protestare a studenților împotriva asuprirei națiunilor nemaghiare din Ungaria. Ziarul face la sfârșit următoarea reflecțiune:

La întrunirea aceasta n'au fost de față și șvabi din Bănat și sași din Ardeal?

Firește că nu, fiindcă ei au alte lucruri mai importante. Studenții sași sunt ocupați la *Pauk-boden* (localul de scrimă) și la *Comment* (petrecere) iar cât despre șvabi — ei sunt patrioți!

— **Distincțiune.** Ni-se scrie: Prof. dr. Gustav Weigand a fost numit și de regele Saxoniei *consilier intim al curții*. Va pleca zilele acestea să mulțamească în persoană regelui.

— **O nouă victimă a măcelului dela Pánade.** Azi s'a prezentat la judele de instrucție din Oradea-mare fostul nostru colaborator intern dl *Antoniu A. Pepa*, pentru a fi interogată în cauza articolelor »Măcelul îngrozitor dela Pánade« și »Honvezii«, publicate în nr. 17 și 19 August a. c. ale ziarului nostru. Dl *Pepa* e pus sub acuză pentru că a avut cutezanța să înșire fapte adevărate și să apostrofeze purtarea revoltătoare a unor ofițeri beți și setoși de sânge românesc.

Dl procuror a aflat în conținutul articolelor calomnierea honvezimei cece aduce cu sine, pentru dl *Pepa* temniță grea, dat fiind faptul că procesele sunt pornite din încredințarea ministrului de honvezi.

Acuza glăsuște pe tema calomnierii și agitației contra honvezimei. Codul penal prevede pentru delictul acesta minimum doi ani de temniță ordinară și amendă în bani dela 1000 cor. în sus.

Este evident că goana aceasta nu țintește numai ca să ne vexeze și să ne creieze dificultăți ci și-a propus în mod conștient și pe față *zdrobirea ziarului nostru*.

Se vede că guvernul nu se mulțamește cu victimele cunoscute până acuma ale măcelului dela Pánade, ci vrea și pe dl *Pepa*, mai mult chiar: ziarul nostru!

— **Logodnă.** Anunțăm cu plăcere, că dl Aurel Ciorogariu, ales preot în Moroda, s'a logodit cu d-șoara Cornelia, grațioasa fiică a dlui Iustin Iancu, preot în Otlaca. Felicitările noastre!

— **»Ordinea«** este numele unui nou ziar care apare în București, sub direcția dlui *Nicolae Xenopol*, senator și unul dintre fruntașii partidului conservator, publicist apreciat și avocat. Ziarul are format mare și e redactat cu mare îngrijire.

Dorim noului confrate vieță lungă.

— **Promovare.** Primum următoarele: Dl c. adv. Ioan de Kováts, distinsul fiu al fruntașului protopop Kováts din Maramurăș în 14 I. c. a fost promovat de doctor în științele juridice la universitatea din Budapesta. Dl Kováts atât examenele fundamentale, cât și rigoroasele și-le-a făcut cu laudă.

— **Deputațiunea din Lipova.** La vre-o 100—150 a putut să fie numărul țaranilor prostiți, cari au venit ieri Duminecă în *căputație* (cum spuniau) la P. S. Sa Episcopul sub conducerea luminarului Brădean și a funcționarilor dela »Lipovana« ca să ceară și pe mai departe la altar pe ucigașul învățătorului Puci. Bieții oameni, pe cari nevrednicul protopop îi are în mâni ca datornici la banca unde este director și unde simplamente le abzice creditele — cum a făcut cu mulți — dacă nu ascultă, au venit și acum ca la alătea alte rușini la care i-a purtat, vrednicul lor părinte sufletesc. Căci în Lipova, altă nenoro-

cire, altă durere nu au oamenii: decât că ucigașul nu mai poate împărți binecuvântare dela altar! Asta e unica durere a lipovenilor.

Deputația a venit cu un motor special la Arad. Toți aveau câte o țigară în gură. În fruntea lor mergea, ca și conducându-i la un lucru mare: învățătorul Cornea și Nași Barna!

Teranii însă erau plouași. Unii dintre dânșii au venit și pe la redacția noastră. I-am întrebat:

— Nu vi-e rușine d-voastră, să veniți să cereți la sf. altar pe un om care n'are o vină mai mare decât că a omorât vieță de om!

— Ce să facem domnule? De o săptămână de zile nu mai avem pace. Pe câți ne vezi aici, toți suntem în mâinile lui, datorii la »Lipovana«. Dacă nu facem ce vrea el și Cimponer, ne strâng de gât. Nu vă supărați deci, că am venit noi, căci de aceea sunteți d-voastră domni, ca să știți ce lucra. Il cunoașteți d-voastră mai bine ca noi.

Alții ne-au povestit cum de o săptămână de zile ține beția și tãmbălu pentru alcătuirea onoratei »căputiții«.

Voinicos erã mai ales învățătorul pensionat Cornea care spunea cu adâncă convingere:

— Ceilalți erau nouă inși, noi două sute, să vedem cine are drept?

Deputația a fost primită la 11 ore, pe când în Catedrală se ridicau rugi pentru sufletul Marelui Andrei.

Oratorul deputațiunii a fost turtarul Brădean, care vinde lumina la biserică. A cerut ca »dul« celei lor protopop să fie repus.

P. S. Sa le-a răspuns pe scurt că afacerea nu depinde dela dânșii, ci dela consistor care hotărăște.

— Eu a zis P. S. Sa — coborîndu-se la nivelul priceperii deputației — sunt ca președintele comitetului parohial, membrii hotărăsc, nu eu.

Deputația a năvălit apoi spre ușe, strigând ur »traiască« P. S. Sale.

S'au dus apoi spre casă după o plimbare gratuită în Arad, bine mâncați, bine beuți, și... cu rezultat sigur: *ucigașul nu va putea pângări nici odată sfântul altar din Lipova.*

Asta, pentru că așa a vrut Dumnezeu: să încerce pe *cei buni!* (?)

— **Falsificator de bani prins.** Poliția din Fiume a arestat pe un anumit Franz Stuici, care fabrica în locuința sa bancnote false. Stuici fabrica bancnote de 50 cor., și se crede că ar fi pus în circulație bancnote false în valoare de un jumătate milion.

— **Prelungirea anului.** Wekerle: (Intr'un ton de văcăreală). Ce să facem Franzi? S'apropie anul nou și cvota nu-i votată! Kossuth: A, nimic mai ușor. Propunem să se prelungească anul. Hoitsy Pál are propunerea formulată gata, iar partidul meu are să o voteze cu însuflețire, când va afla, căci atunci se prelungește și scadențele dela polițe! (Borsszem Jankó).

— **Hoți amatori de artă.** În Amiens (Franța) au fost furate din muzeu de acolo 8 tablouri de măiestri vechi. Valoarea lor întrece suma de 300 mii franci. Hoții s'au suit pe niște scări pe parafulger și prin coperișul casei au intrat în muzeu.

— **Faliment.** Marele industriaș Bernard Steiner din Budapesta, care se ocupă în special cu comerț de lemnărie și cumpăra păduri în acest scop, a dat faliment și a fost arestat.

Dânsul posedă în România, în localitatea Dărmănești, întinse păduri pentru cari creditorii lui nu cred că vor putea obține nici măcar 2 milioane. El însă afirmă că aceste păduri ar valora peste 3 milioane și jum.

Bernard Steiner a intrat în combinație cu un mare proprietar român, prințul Eugen Ghica, și organizase exportul și exploatarea de lemne.

În prospectele pe care le lansase el spre a câștiga noi acționari la întreprinderea din România el intitula societatea lui »Societatea româno-ungară pentru exploatare de păduri«.

Creditorii lui Steiner au hotărât de comun acord să pună în vânzare pădurile lui din România, spre a se despăgubi.

Pe de altă parte o mare parte din negustorii și firmele ce au avut legături cu el, au vrut să intervină pe lângă prințul Eugeniu Ghica, în sensul ca să obțină dela el plata măcar a un milion și jumătate din datoritiile pe cari Steiner le-a fă-

cut, însă aceasta e imposibil, deoarece contractul cu prințul Ghica exclude orice amestec direct sau chiar și indirect al creditorilor lui Steinherz.

În urma comunicării acestei știri, mai multe firme au trebuit să-și suspende plățile.

— **Roosevelt făcând o călătorie în jurul lumii.** Președintele Roosevelt a declarat ambasadorului german că după împlinirea mandatului său prezidențial va vizita Germania pentru a se întâlni cu împăratul Wilhelm iar apoi va întreprinde o călătorie în jurul lumii vizitând Africa și India.

— **24 de muncitori din Ungaria morți în America.** Într-o zi de Duminică în 1 Dec. 24 de muncitori de mine din Ungaria, unguri și ruteni și-au lăsat viața în adâncurile fără fund ale minel Naoma din Pennsylvania (America). Mina s'a surpat în urma unei puternice explozii de gaz, care s'a aprins din felinarul deschis al unui muncitor. De toți sunt 45 de morți, dintre cari 24 muncitori din Ungaria.

— **Pentru universitatea națională.** La universitatea polonă din Lemberg au fost iarăși mari bătăi între studenții ruteni și poloni. Cu prilejul unei sărbători oficiale în aula universității polone, studenții ruteni au protestat împotriva felului nou cum se fac înscrierile în limba polonă. Patruzeci de studenți ruteni înarmați cu bastoane au sărit pe masa din mijlocul aulei, la care ședeau rectorul și senatul universitar întreg.

Se părea că ei vor rupe marea carte a universității. Dar studenții poloni mai număroși îi alungară de pe masă. O încăierare sângeroasă se încinse între studenți. Patru studenți poloni și trei ruteni au fost răniți grav. Toate bătăile acestea se fac pentru universitatea națională, pe care o cer rușii.

— **Necroloage.** Ni-se anunță încetarea din viață a lui Teodor Papp, paroh ort. român în Lugășul-Inf, întâmplată în 36 Noemvrie (13 Dec. a. c. la 10 ore seara, în al 63-lea an al etății sale și 37-lea an al proștei sale. Rămășițele pământestii ale defunctului s'au depus spre veșnică odihnă Duminică în 2/15 Decemvrie a. c. la 1 oră p. m. dela locul înțâ din strada Clujului Nr. 194 în cimiterul ort. rom. din V. Velențe. Fie-i fărâna ușoară și memoria binecuvântată.

— **Ionel Meșaroș de Ditró-Remete, cand. de adv.,** după un morb scurt dar greu, și a dat nobilul său suflet Vineri în 13 Dec. st. n. provăzut fiind cu sfintele Taine ale muribunzilor, în mâinile Creatorului în etate de 30 ani. Rămășițele pământestii ale scumpului defunct s'au ușezat spre veșnică odihnă Duminică, în 15 Dec. st. n. la 2 ore p. m. dela casa părintească în cimiterul gr. cat. Fie-i somnul lin și memoria neuitată.

Trimitem celor intristați condolențe sincere.

— **Clocnire de trenuri în Franța.** Pe linia ferată Veroul-Bésancon s'au ciocnit 2 trenuri. Au rămas morți 5 oameni, iar 15 răniți grav.

— **Plăcile împrăstie molime.** Directorul unei școli din Sheffield a arătat la o împărțire de premii că de când s'au alungat din acea școală plăcile de scris, bolile molipsitoare s'au împușinat foarte mult. De când se întrebunțează numai hârtie, cerneală și condee, n'a fost vre-o epidemie în școală.

La Birmingham sunt câțiva ani de când s'au desființat ca totul plăcile în școală.

I. A. Palmer, secretarul comitetului educației, a zis că și el e de părere că plăcile ajută la împrăștierea molimelor. Numai scarlatina pare a nu ținea seamă de lipsa plăcilor, dar boala aceasta are după doctorii englezi, un fel de periodicitate regulată, legată de împrejurări atmosferice sau altele.

E lesne de înțeles că scuipând copiii pe plăci le umplu de toți microbii ce au în gură, iar scuipatul uscându-se și făcându-se praf, microbii se împrăstie și molipsesc și pe alții. Când știm că pot fi copii sănătoși cu microbi răi în gură și că mai ales cei ridicați de pe boală au săptămâni și luni de-a rândul microbi, nu ne vom mira de ce plăcile ajută la împrăștierea bolilor.

— **Una pe zi.** Se știe că prințul Muntenegrului are mulți copii, dintre cari: o fată e acum regina Italiei, alta mare principesă și a treia ducesă de Leuchtenberg.

Odată, un vizitator lăuda foarte mult prințului frumusețile țării, dar găsea că Muntenegrul are prea puține obiecte prețioase de exportat.

— **»Ai uitat fetele mele«** — răspunse liniștit principele Nicolae.

— **»Cantorul bisericesc«** opul d-lui învățător *George Bujigan* din Deliblata, săptămâna viitoare se va trimite tuturor celor ce l-au abonat legat în pânză sau lux. Exemplare se mai pot procura dela autor, cu prețurile următoare: broșat 10 cor., legat în pânză 12 cor., jumătate în piele 14 cor., lux 16 cor. Cel mai potrivit dar de Crăciun bisericilor.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioarele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebunțeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu mai e păr cărunt** — *»Regulatorul de păr«* al lui *Fr. Radda* dă părului cărunt de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un praparat foarte sigur și nestrucios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muiat în fluidul acesta nestrucios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va căștiga culoarea naturală. Acest *»Regulator de păr«* este a nu se comfunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. *Prețul:* 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: *Friedrich Radda*, apothecar în *Páncsova*. Magazin la: *Iozef v. Török*, în *Budapesta*. *Király-utca*.

Din dietă.

— *Ședința dela 16 Decemvrie.* —

— Prin telefon. —

Pezidează Justh.

Președintele anunță că în 20 Dec. delegația va fi convocată și Miercuri se vor alege membri pentru delegațiune.

Înainte de a se intra în ordinea zilei deputatul **Supilo** face unele declarații lămuritoare cu privință la rezoluția din Fiume. **Polónyi** îi răspunde.

Se intră în discuția proiectului pentru cvotă.

Toți oratorii au vorbit *contra cvotei*.

Au luat cuvântul **Maucevici**, **Nagy György**, baronul **Bánffy**, **Bauer**, **Farkasházy** și **Babici-Gyalski**.

Ședința a fost liniștită și fără incidente. Numărul deputaților este foarte mic. Dintre deputații noștri n'au fost de față decât d-nii **Vaida** și **Maniu**.

Ultime informațiuni.

Deputatul **Andrieu Hlinka**, care petrece acuma în temnița de stat din Seghedin a trimis ziarului slovac *»Slov. Noviny«* o scrisoare în care spune că se simte bine în privința sănătății. Bunul ministru de justiție **Günther** însă *i-a interzis contactul cu ceilalți prizonieri, izolându-l în mod complet.*

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragezimea tinereții, împiedică formarea crețelor, face să dispară imediat pistruiele, petele de ficat și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spirit de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedică formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile celor mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se sosotește împachetarea și porto.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 14 Dec. 1907

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26.60—26.62
Secară pe Apr.	24.90—24.92
Ovăs pe Apr.	17.20—17.22
Cucuruz pe Mai 1908	15.02—15.04

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	26.60—26.62
Secară pe Apr.	24.96—24.98
Ovăs pe Apr.	17.24—17.26
Cucuruz pe Malu 1908	15.——15.04

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu

De Tisa — — — —	24 K. 90—26 K. 50 fil.
Din comitatul Albei — —	25 > 75—26 > 15 >
De Pesta — — — —	25 > 05—26 > 20 >
Bănățenesc — — — —	25 > 10—25 > 90 >
De Bacica — — — —	25 > 25—26 > 05 >
Săcară — — — —	24 > 10—24 > 40 >
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 > 90—16 > 10 >
» de cvalitatea II — —	15 > 90—16 > 10 >
Ovăs > > I — —	17 > 15—17 > 45 >
> > II — —	16 > 65—16 > 96 >
Cucuruz vechiu — —	— > — > — >
> nou	14 > 75—14 > 95 >

BIBLIOGRAFIE.

— A apărut: *»Sammlung belehrender Unterhaltungsschriften für die deutsche Jugend.«* Herausgegeben in Verbindung mit W. Capelle von Hans Vollmer. Verlag von Hermann Paetel, Berlin.

Bd. 23. **Karl Fuchs**, Ritterburgen und ritterliches Leben in Deutschland. Mit 16 Abbildungen. 167 S., eleg. geb. M. 1.75.

Pentru mamele însărcinate

nu există prietin mai bun ca Emulsiunea SCOTT. Dacă sunt chinuite de slăbiciuni și oboseli fizice atunci Emulsiunea SCOTT are un efect tot atât de miraculos pe cât e de îndestulitor.

Dă puteri noi și viață nouă.

Emulsiunea SCOTT par'că ar fi o beutură vrăjită. Dar și mai mare bucurie procură părinților când se naște copilul, căci se pot delecta în fața și formele lui sănătoase. Aceasta provine de acolo, că Emulsiunea SCOTT luată de mamă nutrește și copilul și-l întărește, cu un cuvânt asupra amândurora are efectul cel mai bun.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Redacției.

Dr. Stefan C. Pop, Loco. Manuscrisul ce ni-ai trimis *»spre fructificare«*, rămâne la noi — spre fructificare!

Lipovanul. Ar fi o cinste prea mare pentru Cimponer să-l tratăm pe aproape trei coloane cât face articolul Diale. Lasă-l, se va găsi ac de cojocul lui!

Răbdare! Se va curăți acolo atmosfera.

Redactor responsabil **Ioan N. Iova**.
Editor-proprietar **George Nicbina**.

Farmacia la „Regina Elisabeta“
laborator medical și cosmetic
Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub numele „Elisabeta“.

Lemle József, farmacist.

Ministerul Financelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor.
Datoria Publică.

Nr. 100628 24 Noembrie 1907.

Publicațiune.

A 4-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1905 împrumutul de 100.000.000 lei se va efectua în ziua de 20 Decembrie, 1907. 2 Ianuarie 1908, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial» Nr. 245 din 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de lei 548,000 în proporția următoare:

19 titluri à 5,000 lei	95,000.—
66 » à 2,500 »	165,000.—
137 » à 1,000 »	137,000.—
302 » à 500 »	151,000.—

524 titluri în valoare nominală de lei . . . . . 548,000.—

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și al Pensiunilor
I. Ionescu.

HREAN

nobil, dulce, se poate căpăta în cantitate mare
Calitate escelentă klg. 70 fil., firul 70—75 deca
Clasa I. > 60 > > 40—45 >
> II. > 50 > > 25—30 >
> III. > 40 > > 18—20 >
> IV. > 32 > > 14—15 >
> V. > 13 > > 10—12 >

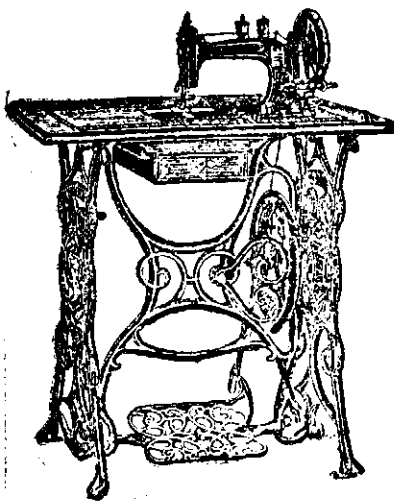
Din calitate amestecată, fire mai groase și mai subțiri, din rupturi klg. 24 fil.

Comandele se pot face dela 5 klg. în sus până la vagon, după comande de 20 cor. 10%, peste 500 cor. 15—20—25% reducere și se trimite porto franco, la dorință se trimite preț curent și detalieri

Biró Pál kertgazdagsága, Debreczen.

Mașini de cusut Singer.

De tot noui cu 30 fl. și mai mult; expert reparate pentru familia și industrieși dela 12 fl. în sus le liferează pe lângă garanță.

Correspondență în limba maghiară, germană și slovacă.

Habán József, mechanist

Budapest, Almásy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpsec într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poata de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Prețul curent al cărnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noembrie, în măcelăria mea am redus prețul cărnei așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 klg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr., klg. de carne de vită îngrășată partea dinătră pentru supă 64 cr. 1 klg. carne de tocană 56—80 cr. 1 klg. de carne pentru triptură, antricoate, pulpa de sus, pesie albă 72 cr.

Vițel bătrân:

1 klg. din partea dinainte 48—52 cr., 1 klg. dinapoi 64—68 cr.

Vițel tinăr:

1 klg. dinainte 72 cr., 1 klg. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 klg. 72—76 cr., 1 klg. din cotlete 84 cr., 1 klg. de unsoare curată 70 cr., 1 klg. de slănină 70—76 cr.

Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

cu stimă: **Farkas György,**

măcelar.

Förny-utca casa Kristyóry.

Lângă berăria Deutsch.

Dóczy Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.

Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut, mașini de scris, măsură oare de spirt, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști. Partii de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz și obiecte de luminat. Stărpitor de troscoțel, economisator de cărbuni. Repararea instrumentelor de desemn. Mașini de cusut mănuși și blănării.

La Administrația noastră se află următoarele cărți de vânzare:

„Cantorul Bisericesc”, de G. Bujigan broșat (60 fil. porto)	Cor. 10.—
„Chestiunea de Naționalitate” de S. Bocu	” 2.—
„Românii din Bosnia și Herțegovina” de Isidor Ieșan	” 1.50
„Pentru copii cei buni”, Povestiri, de Augusta Rubenescu	” 1.—
„Călăuzul învățătorului”, de I. Crișan	” 2.50
Almanahul „Petru Maior”	Cor. 4.—
„La Roma” de I. Russu-Șirianu	” 2.—
„Aur” Const. Hodoș	” 1.50
„Amicul Poporului” Titu Vuculescu	” 1.—
Popescu. „Petru Cazacul”	” 1.60
Slavici: „Vatra părăsită”	” 1.50
Dr. Szabó: „Drepturile și datorințele”	” 5.20
dtto „Lupta pentru drept”	” 2.—
dtto „Judecătorii cu jurații”	” —80

(5 fil. porto).

Pușcariu: „Juvenilia”	” 1.60
Maneguțiu: „Reunirea Românilor”	” 4.—
Păcățianu: „Principiile politice”	” 2.—
dtto „Libertatea”	” 2.—
„Monografia Brașovului”	” 4.—

La fiecare carte să se adauge 10 fil. porto.

„Musa someșană”	Cor.—30
Chendi: „Ioan Botezătorul”	” 1.—
(tragedie în 5 acte și un preludiv).	
„Un dor neimplinit”, Schițe de Sandu Arginteanu	” —.75
N. Iorga: „Călătorii în Rusia”	” —40
Cunțan: „Poezii”	” 1.—
Zianu: „Potpourri”	” 1.—
Lăpădat: „Conferințe”	” —20
„Stropi de roaună”	” 1.—
„Școlarul Declamator”	” —50
„Biblioteca Noastră” nr. 3—4, 5, 7, 8—9, 10, 11—12, 13, 14, 15—17 nrul	” —28
Chendi: „Zece ani de mișcare lit.”	Cor. 1.—
Bibl. „Bunul Econom” Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	nrul ” —30
„Povestiri și schițe” de S. Secula	” 1.—
„Telegrama” frază în 3 acte	” —30
(3 fil. porto).	
„Nuvele” de Emil Zola	” —40
Ardeleanu: „Buchetul meu”	” 1.—
— La fiecare carte să se adauge 5 fil. porto. —	

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna» pe lângă prețurile cele mai moderate.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás

stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din izvoarele de acid carbonic din baia celebră Buziaș, pentru prepararea apelor gazease, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

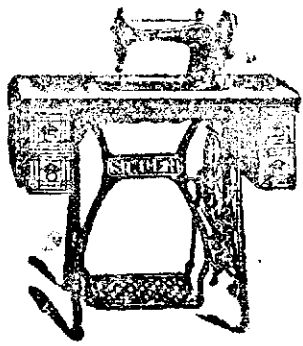
!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul” e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Buroal de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

30 fl.
Masini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55 și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea țitoare iau răspundere.

Catalog gratuit și franco.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt

căldările

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injecatoare practice, de sistem propriu, contra peronosperil. Țin totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injecatoare, ca să pot satisface momentan comanda mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culant. Trimet franco prețuri curente ilustrate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

MOȘTENITORII LUI
TAGÁNYI ISTVÁN
ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

și vind

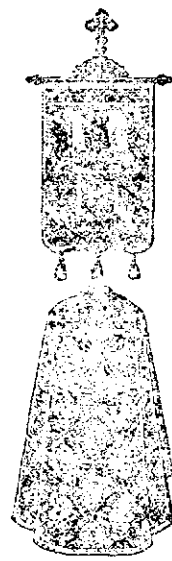
VINURILE

din regia proprie exclusiv de Mădierat, Miniș și Barațca, vinuri albe și roșie de masă, de desert (aszu)

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru acest scop și le espediază în butoie sau buteli în loc sau în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la dorință imediat.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în execuție frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

B. GOLDSTEIN
BRASSO

KOLOSTOR UTCZA 21 sz.

fabricare de tot felul de corsete pentru

dame, fete și copii.

Corsete pentru a ține corpul drept, vătuire, corsete pentru sarcină și lăptat.

Catalog ilustrat gratuit și porto franco.

Calitatea cea mai ieftină și cea mai bună și mai fină.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI
G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854.

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

